ناوچەی گەرمیان : ((کەرکوک و دەوروبەری))

بریتیە لە ((ناوچەکانی : جەباری . قادر کەرەم . زەنگەنە ، داودە . شێخان . بەشێک لە باجەڵان)) . لە مەقام بێژە بەناوبانگەکانی ئەم ناوچەیە ((عەلی مەردان . ئەحمەد گاهەر . ڕەحمەتوڵڵا شەڵتاخ . عەباس عەلی چۆڵاخ . صڵاح داودە . حسەین عەلی . شوکور خەیات...,هتد . **شوکر خەیات** ((1940 قەڵخانلوو)) .

لە وتەو باسەکانماندا هاتینە سەر ئەوەی کە ناوچەی گەرمیان پێش ئەوەی چەند بەستەیەکی گۆرانی بەناوبانگی هەبێ ، ناسراویشە بەچەند فۆرمێکی ڕیتم سەربەستی وەکو ((خۆرشیدی و قەتارو خاوکەر و ئەڵڵا وەیسی و ئای ئای)) ، کە زۆربەی زۆری گۆرانی بێژانی ئەم ناوچەیە بەشێوەیەکی باش ئەیچڕن ، لەوانەیشە هەندێکیان تەنها خولیای وتنی ئەم ئاوازە ڕیتم سەربەستانەبن و کەمتر ئاوازی بەستەیی بڵێن ، یەکەم فۆرم کە لێی دواین. فۆرمی ((**خورشیدی**)) .

نۆتەکەی :

Xwrshidi

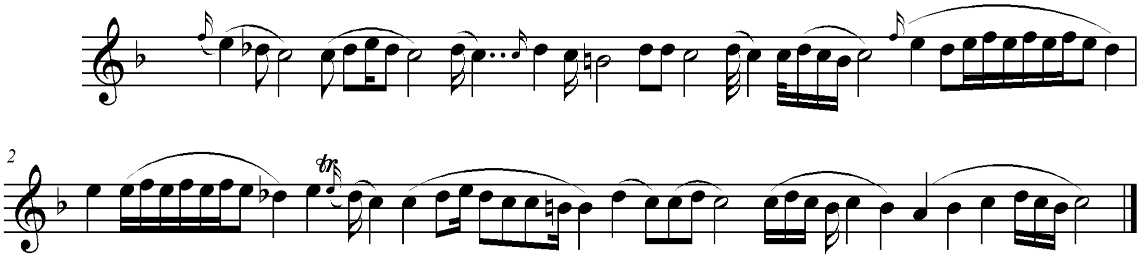

سکێڵەکەی :

پلە دەنگیەکانی بریتین لە ((لا . سی ناتوور . دۆ . رێبیمۆڵ . می . بەجوانکاریش پلە دەنگی فا ی بەر ئەکەوێ)) . بەپێی چێژی ئاوازەکە پەیژەمۆسیقاەکەی بریتیە لە پەیژە درووست کراوی سەرپلە دەنگی پێنجەمی پەیژەی یەکەمی گەورەی هارمۆنی ((فا ماژۆر – عەجەم)) . کە ناز ناوی پەیژەی ((حیجازکار یان شاناز)) ی هەیە و فۆرمەکەی فۆرمی ((خورشیدی)) پێ ئەڵێن . کە لەو ناوچەیەدا بە مەقامی خورشیدی بەناوبانگە ، وەکوو کاک حەسەن گەرمیانی وتی ئەم فۆرمە زۆر وەختی لای ئێواران یان خۆرئاوابوون ئەوترێ .

نموونەی سکێڵەکەی :

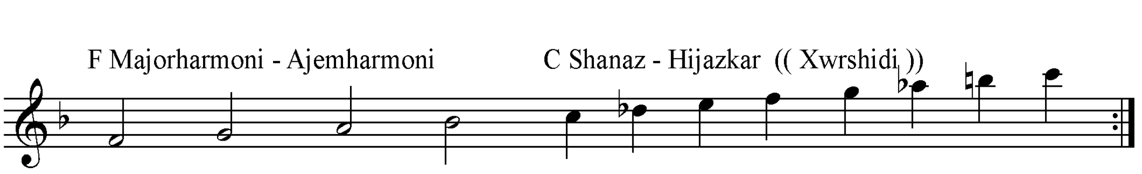

فۆرمی ((قەتار)) .

نۆتەکەی :

Qetar

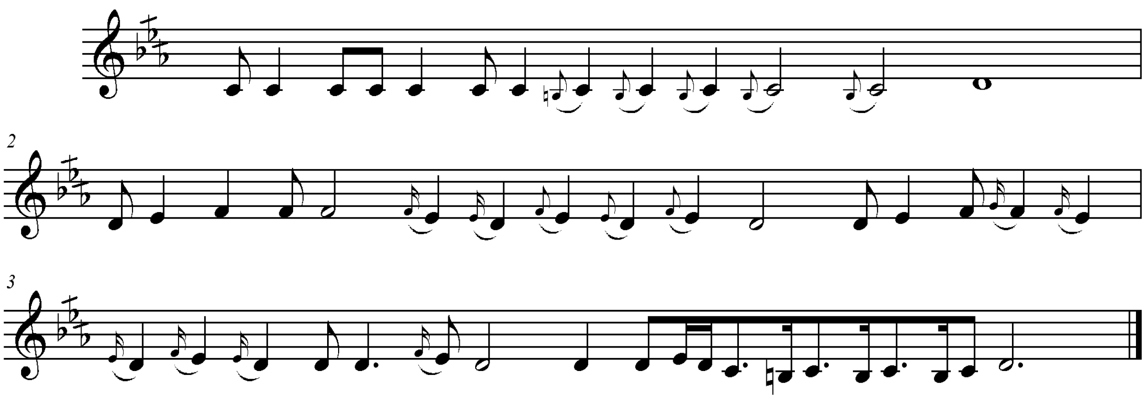

تێبینی :

نوسینەوەی نۆتەی ئەم فۆرمانە لەبەر ئەوەی هەر لەنێوان ئەوپلە دەنگیانەداو بەوئەندازە دەنگیانە بەرزو نزم ئەکات ، پێویستە بۆ هەر گۆرانی بێژێک بەجۆرە ئەندازەیەک بینوسینەوە ، بۆیە من لێرەدا تەنهابایەخم بە ئەندازە دەنگیەکەو بەرزو نزمی پلە دەنگیەکانی داوە نەک کوت و مت شێوەی وتنەکەی .هەروەها لەناو کوردەواریدا واباو کە فۆرمی قەتارو خاوکەر یان قەتارو بەرزەقەتار بەیەکەوە ئەوترێن ، بەڵام ئەوەی ئاشکرایە دوو فۆرمی جیاوازن و دووسکێڵی جیاوازیش . وەکو کاک حەسەن گەرمیانی وتی : ئەم فۆرمە لە دوادانیشتنەکانی شەودا ئەوترێ و پاشان خاوکەر ئەچڕن و هەریەکە ئەڕواتە شوێنی نوستنی خۆی .

سکێڵەکەی :

پلە دەنگیەکانی بریتین لە ((دۆ . ڕێ . می کار بیمۆڵ . فا . لە پلە نزمەکانیشدا پلە دەنگی سی ناتووری بەرئەکەوێ)) ، بەڵام بەپێی چێژی فۆرمەکە پەیژە مۆسیقاکەی بریتیە لە پەیژەدرووست کراوی سەرپلە دەنگی شەشەمی پەیژەی دووەمی گەورەی ڕۆژهەڵاتی ((فا ڕاست)) . کەپەیژەی بەیاتی پێ ئەڵێن . لەبەر ئەوەی پلەدەنگی سی ناتووری بەرئەکەوێ نازناوی بەیاتی عەجەم یان تاهیر وەر ئەگرێ .

نموونەی سکێڵەکەی :

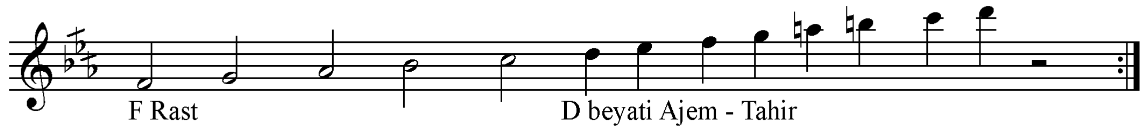

فۆرمی خاوکەر ((بەرزە قەتار)) .

نۆتەکەی :

Xawker

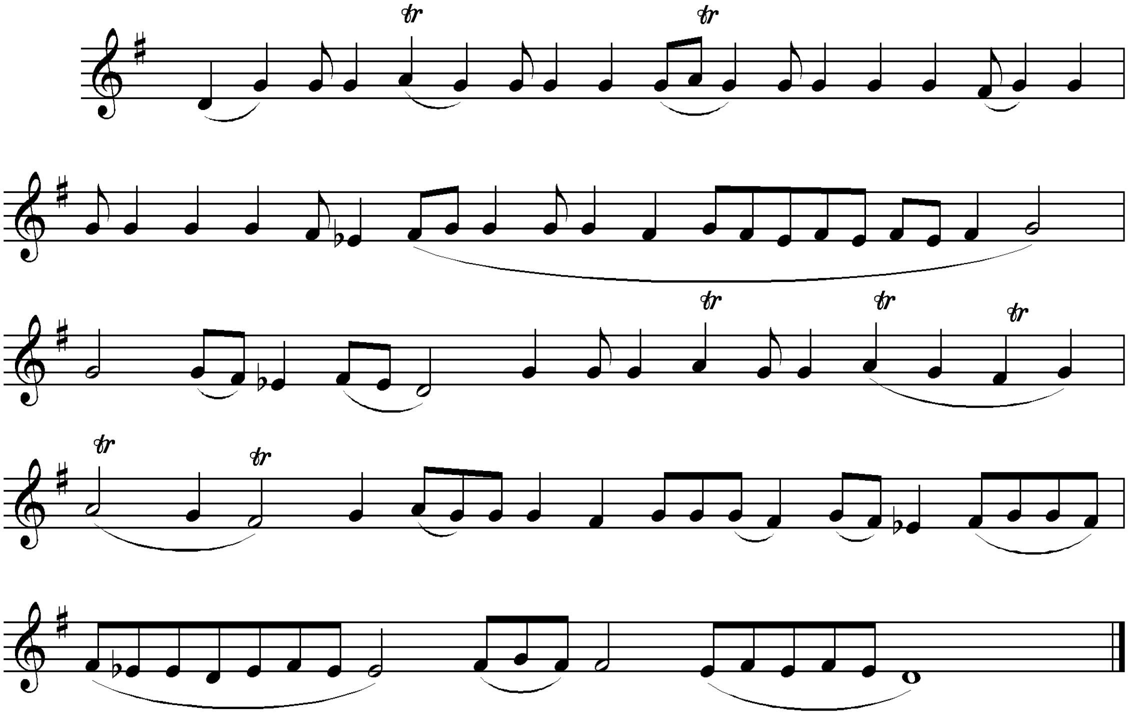

تێبینی :

وەکوو ئەڵێن فۆرمی ((خاوکەر)) بەرزەقەتار . دوابەدوای فۆرمی قەتار دێت . بەڵام ئەوەی ئاشکرایە کەئەودووفۆرمە وەکو پەیژەی مۆسیقای زۆر دورن لەیەک ، هیچ یاسایەکی گۆڕانکاری زانستی پەیژەی مۆسیقای نایان گرێتەوە ، بۆیە هەردەم ناتوانرێ کە فۆرمی قەتار وترا ، پاشان فۆرمی خاوکەر هات ، بگەڕێیتەوە بۆ فۆرمی قەتار ، کە بەداخەوە من زۆرم هەوڵدا کە ئەڕاستیەزانستیە لەگەڵ زۆربەی ئەو دوو فۆرم بێژانەدا پەیڕەو بکەم ' نەم توانی و هیچ کام لەوفۆرم بێژانە نەیان توانی ئەو داواکاریە زانستیە بهێننەدی . بۆیە من لەلای خۆمەوە وای بەباش ئەزانم وەک دووفۆرمی جیاواز کاریان لەگەڵدابکرێت . ((لەکۆتایی لێکۆڵینەوەکەمدا لەدوای یەکهاتنی یاسایی پەیژەمۆسیقایەکانی ڕۆژهەڵاتی لەسەر بنەمازانستیە ڕۆژئاواییەکە ئەخەمەپێش چاو)) .

سکێڵەکەی :

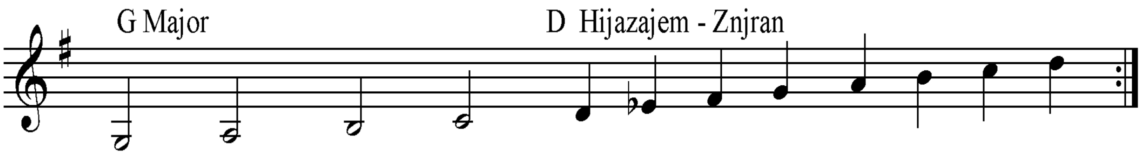

فۆرمی ((ئەڵڵاوەیسی)) .

پەردەی یەکەم :

نۆتەکەی :

Alla weysi (1)

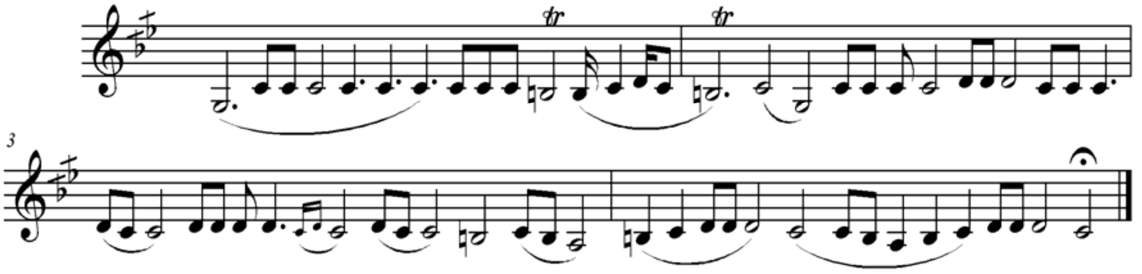

سکێڵەکەی :

پلەدەنگیەکانی بریتین لە ((سۆڵ . لا . سی ناتوور . دۆ . ڕێ)) . بەپێی چێژی فۆرمەکە پەیژە مۆسیقاکەی بریتیە لەپەیژەی دووەمی گەورەی ڕۆژهەڵاتی ((دۆڕاست)) بەڵام لەبەر ئەوەی پلە دەنگی سی ناتوور ((کەپلەی حەوتەمی پەیژەکەیە)) بەرئەکەوێ جۆری ڕاستەکەی پەیژەی ڕاستی ((ماهوور)) .

نموونەی سکێڵەکەی :

پەردەی دووەم .

نۆتەکەی :

Alla weysi 2

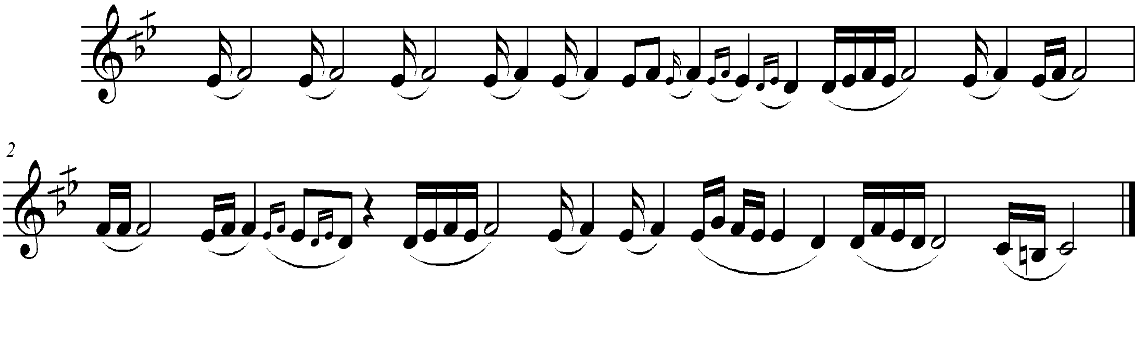

سکێڵەکەی :

هەمان سکێڵی پێشووە .

پەردەی سێیەم .

نۆتەکەی :

Alla weysi 3

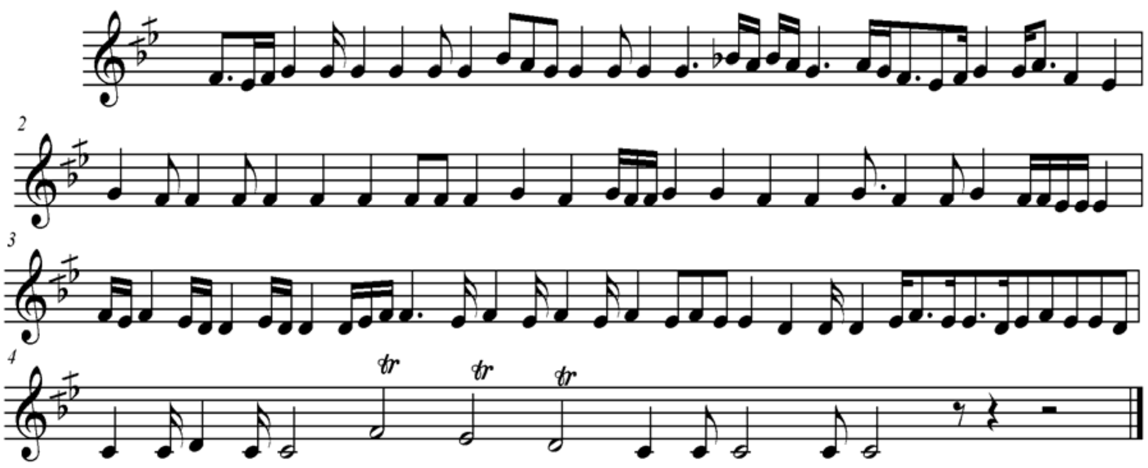

سکێڵەکەی :

بەپێی پلەدەنگیەکانی کە پلەی حەوتەمی لە چینە بڵندەکانا چارەکە پلەیەک نەوی ئەکرێ و ئەبێتە سیبیمۆڵ جیاوازی لەگەڵ پەیژەی پێشوودا هەر ئەوگۆڕانکارییە لاوەکییەیە کە پەیژەی ماهوور لە چینە نزمەکاندا پلەی حەوتەمی چارەکەپلەیەک بڵند ئەکرێ و لەچینە بڵندەکانا چارەکەپلەیەک نەوی دەکرێ .

نموونەی سکێڵەکەی :

ئای ئای .

نۆتەکەی :

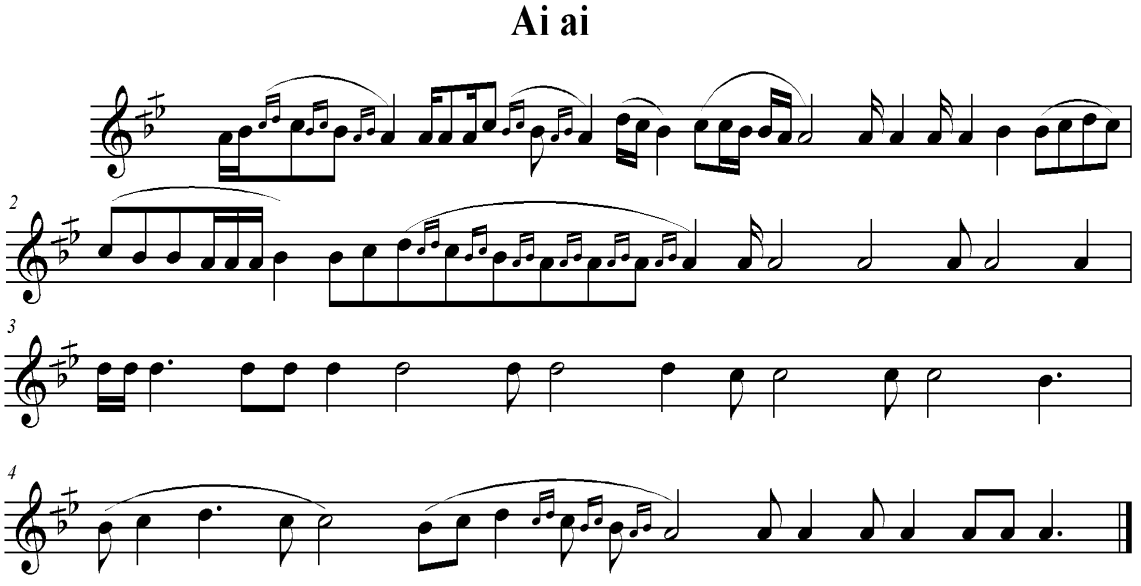

سکێڵەکەی :

پلە دەنگیەکانی بریتین لە ((لا . سیکاربیمۆڵ .دۆ . ڕێ)) ، بەپێی چێژی ئاوازەکە پەیژە مۆسیقای دروستکراوی سەرپلەدەنگی شەشەمی پەیژەی دووەمی گەورەی ڕۆژهەڵاتی ((دۆ ڕاست)) ە کە نازناوی بەیاتی هەیە ، کاک حەسەن گەرمیانی ووتی پەیژەی بەیاتی کوردە، بەڵام پەیژەی بەیاتی کورد ((کوردانیە)) ئەبێ پلەی یەکەمی چوارینەی دووەمی چارەکە پلەیەک نەوی بکرێ تا ببێتە می بیمۆڵ ، بەڵام بەگوێ گرتنم لە گۆرانی بێژەکانی تر بۆم دەرکەوت کە بەیاتینەوایە لەبەر ئەوەی پلەی یەکەمی چوارینەی دووەمی چارەکەپلەیەک بڵند ئەکرێ نەک نەوی .

نموونەی سکێڵەکەی :

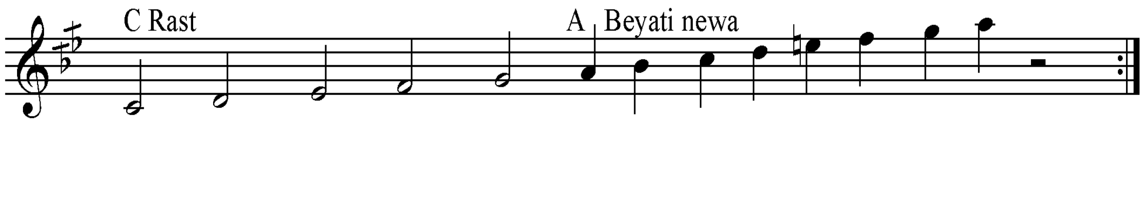

سەڵاح ڕەوف

هۆلەندا

www.salahraouf.com